

prof. dr. Mirjana Matijević Sokol

[Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu]

Sjećanje na don Lovru Katića (1887.- 1961.)

Zamoljena od uredništva vašega časopisa *Pro tempore* da kao Solinjanka stavim na papir svoja sjećanja o don Lovru Katiću, svećeniku, povjesničaru hrvatskoga srednjega vijeka i Solinjaninu, koja sam im onako u „letu“ znala tu i tamo ispričati, pristala sam nakon oklijevanja jer sam se pitala jesu li te moje sličice spremljene u album mojih mladenačkih sjećanja ikome zanimljive. No, kada sam ih „izvukla“ na površinu te ih počela verbalizirati, učinilo se da ovaj jedan memorijski mozaik može upotpuniti sliku o don Lovri – tako smo ga zvali svi mi koji smo mu na različite načine bili bliski - kao čovjeku, svećeniku, povjesničaru, domoljubu, ali još više i o njegovu okruženju i ponešto općenito o drugoj polovici XX. st. u jednom malom povijesnom mjestu na jadranskoj obali uronjenom duboko u mediteransku i hrvatsku povijest.

Sjećanja sam najprije vremenski posložila jer to su parcijalne sličice iz različitih razdoblja, s različitim akterima i situacijama.

Don Lovre je posljednje godine svoga života proživio u obiteljskoj kući u Solinu. Profesionalnu karijeru završio je u Arheološkom muzeju u Splitu, a u mirovini je svake nedjelje držao „malu“ misu u solinskoj župi u crkvi na Otoku. Umro je 1961. godine potkraj ljeta. Ja sam tada bila devetogodišnjakinja i moja su sjećanja skup djetinjih sličica. Jedna od njih odnosi se na vrijeme kada je još radio u Arheološkom muzeju i bio njegov povjerenik za Salonu. Urezao mi se u pamćenje njegov snažni lik u našoj kući za stolom s konzervatoricom Ksenijom Cicarelli. Najviše su me se tada dojmile jako crvene usne K. Cicarelli i sijeda don Lovrina glava. Bili su jako važni posjetitelji. Osjećalo se to u načinu ponašanja moje bake i djeda. Tek kasnije sam saznala zašto su bili ugošćeni s posebnom pažnjom. Naime, mojoj obitelji Talijani su zapalili kuću i moja baka se poslije rata nije htjela vratiti na zgarište nego je odlučila sagraditi novu

kuću bliže centru Solina. Izabrala je lijepu lokaciju na rubnom dijelu Salone. Bilo je to zaštićeno područje na kojemu se nije gradilo. Znajući obiteljsku situaciju, don Lovre je baki rekao da brzo podigne kuću, a da se on neće pojavljivati u inspekciji i da tako neće ništa znati. Tako je i učinjeno, ali onda su započele inspekcije. Don Lovre je obavljao svoju povjereničku dužnost, ali kuća još uvijek stoji, gotovo šest desetljeća.

Pamtim don Lovru i njegovu nedjeljnu „malu“ misu u 10 sati. Uvijek na isti način s torbom krenuo bi iz svoje kuće u centru Solina prema crkvi na Otoku. Držao je tzv. „dječju“ misu, ali s oštrim strogim propovijedima koje ja kao dijete nisam baš voljela. Bio je strog, ili se meni tada tako činilo.

Don Lovre je živio u velikoj kamenoj kući obrasloj u cvjetne povijuše s velikim tajanstvenim vrtom skrivenim iza njegovane živice. Živicu je nadrastala velika zim-zelena magnolija koja je u drugoj polovini lipnja cvjetala velikim bijelim cvjetovima. U to vrijeme, u našim dječjim životima, važan je datum bio 30. lipnja. Tada smo primali svjedodžbe i nosili za kraj školske godine učiteljici poklone i cvijeće. Bila sam privilegirana jer bih od don Lovrinih sestara šjore Vinke i šjore Danice, s kojima je živio i koje su ga nadživjele, dobila bijeli magnolijin cvijet za svoju dragu učiteljicu Inu.

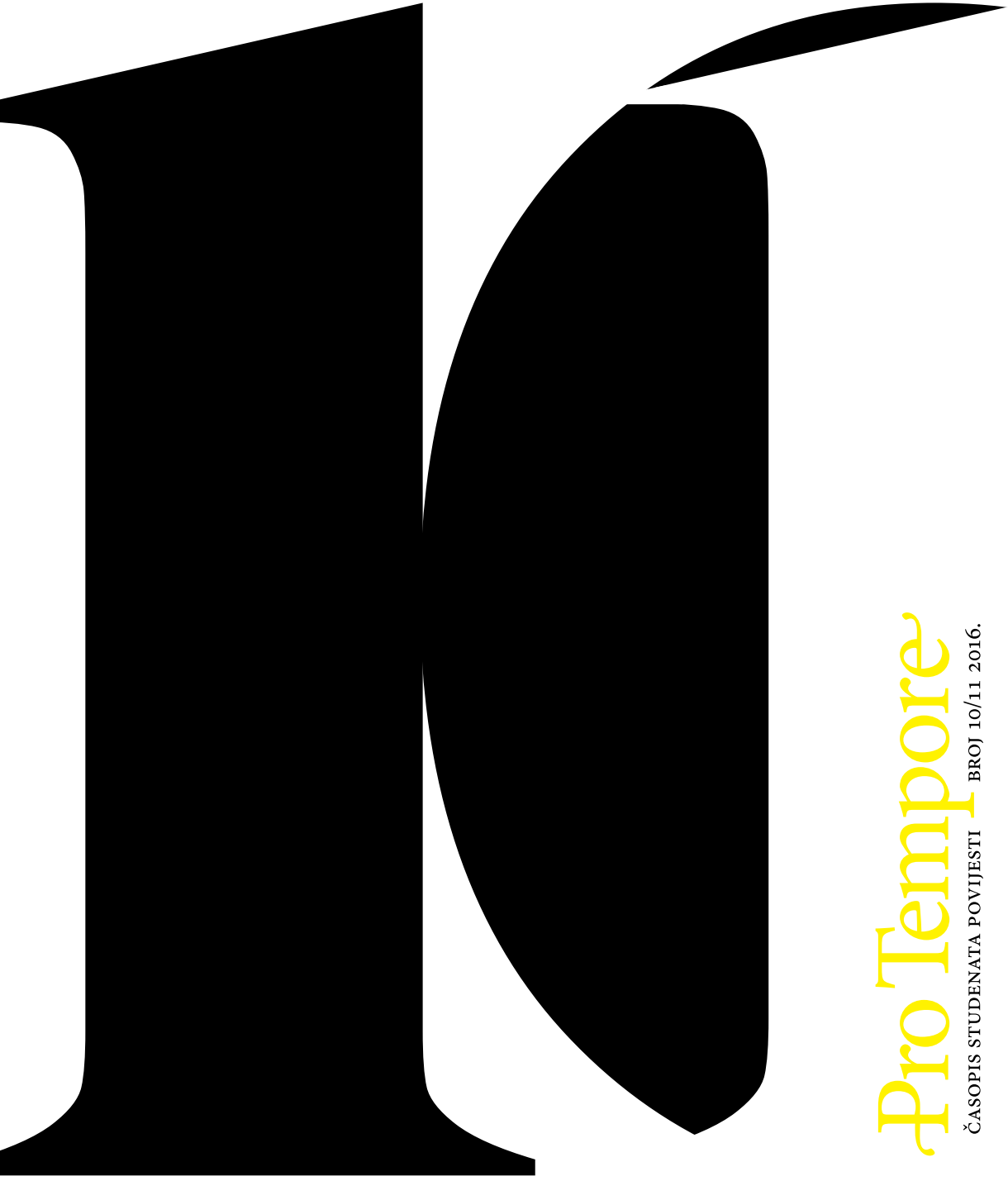
Sljedeća slika koju nosim u svojem pamćenju, vezana je uz rad na mojoj maturalnoj radnji. Mi Solinjani, počevši od don Frane Bulića, pa preko don Lovre, obilježeni smo arheologijom i hrvatskom poviješću. Tako nije ni čudo da sam ja kao klasičarka bila predodređena birati između Salone i starohrvatskog Solina. Opređjelila sam se za srednji vijek i temu *Hrvatska u doba narodnih vladara*. Poslije don Lovrine smrti, ostala je njegova velika biblioteka i dakako da sam se, pišući svoj maturalni rad, morala poslužiti njome. Naravno, osim Šišićeve *Povijesti* trebala mi je i ona don Lovrina. Obratila sam se šjori Danici jer ona je bila „oficir“ za vezu, dok je šjora Vinka išla u crkvu i čuvala u kući uspomenu na svoga brata. Naravno, nisam odmah dobila zatražene knjige jer sestre ni meni, koja sam bila iz obitelji prijatelja i kumova, nisu dopuštale ulazak u don Lovrinu knjižnicu. Bila sam naručena doći po knjige sljedeći dan. Uspjela sam tako služeći se don Lovrinom ostavštinom napisati svoj maturalni rad. Tada se već, desetak godina po don Lovrinu smrti, pričalo da se njegova knjižnica pomalo rasteće, da se pojavljuju mnogi „prijatelji“ i da knjige nestaju.

Još me jedna epizoda veže uz don Lovru. Osim sestara imao je on i brata, šjor Srećka. On je živio u lijepoj kući na Otoku, također okruženoj vrtom u kojemu je bilo divnog cvijeća i drugih raskošnih i neobičnih biljaka. Opet sam imala posebnu čast da u svakom trenutku dobijem izabrani buket zamotan u novine „da one tamo ne vide da ja nosim tebi cvieće“, rekao bi mi dragi šjor Srećko kada bi mi donosio prekrasne peonije za rođendan ili ruže ili margaritele tijekom ljeta. Tu sam čast zaslužila jer studiram ono „što i njegov brat“. Bilo je tu još pošalica jer šjor Srećko nije bio strog, nego drag i vicast Dalmoš ponosan na svoga uspješnoga brata.

Prošlo je vrijeme, don Lovrina biblioteka se rastočila, umrli su i šjor Srećko i šjore Vinka i Danica. Bila sam žalosna što iz te rasute knjižne baštine nisam barem nešto uspjela sačuvati kao materijalnu uspomenu. No, ipak mi se posrećilo. U Zagrebu u antikvarijatu naletjela sam na osobni primjerak Šišićeva *Priručnika* s don Lovrinim potpisom. Knjiga je bila u „rasutom“ stanju, a na ofucanim koricama njegov vlastoručni potpis. *Priručnik* je obnovljen i ponovno uvezan, a one istrošene korice su ulijepljene na nove, čvrste. Ova knjiga s don Lovrinim autogramom zauzima posebno mjesto u mojoj

knjižnici, ali i u mom srcu i sjećanju. Veza je to s rodnim krajem izuzetnog nadahnuća, veza je to s jednim hrvatskim povjesničarom kojega je okružje odredilo kao i mene.

A što da još kažem? Danas se don Lovrina kuća guši u neobuzdanom, pomalo divljem zelenilu. Vrt više nije tako njegovan kao prije. Iznad svega strši zimzelena magnolija koja me, kada je vidim, podsjeti na djetinjstvo, mladost, don Lovru i početke moga profesionalnog puta. Kada dođem u Solin, pitam se hoću li je zateći sljedeći put ili će i ona, kao posljednji biljeg don Lovrine prisutnosti, skupa s kućom nestati i biti pregažena nekom novom urbanom vilom.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI – BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 10/11 2016.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti
Godina VIII, broj 10-11, 2016.

Glavni i odgovorni urednik

Tomislav Brandolica

Zamjenik glavnog urednika

Filip Šimetin Šegvić

Uredništvo

Tomislav Brandolica, Marta
Fiolić, Kristina Frančina, Marko
Lovrić, Valentina Nedeljko, Nikola
Seiwerth, Filip Šimetin Šegvić

Urednici pripravnici

Zvonimir Plavec, Vjenceslav
Rupčić, Porin Šćukanec Reznicek

Redakcija

Tomislav Brandolica, Marta Fiolić,
Kristina Frančina, Marko Lovrić,
Valentina Nedeljko, Zvonimir
Plavec, Vjenceslav Rupčić, Nikola
Seiwerth, Porin Šćukanec Reznicek,
Filip Šimetin Šegvić

Recenzenti

dr. sc. Damir Agičić
dr. sc. Ivo Banac
dr. sc. Tomislav Galović
dr. sc. Ivo Goldstein
dr. sc. Iskra Iveljić
dr. sc. Tvrtko Jakovina
dr. sc. Hrvoje Klasić
dr. sc. Bruna Kuntić-Makvić
dr. sc. Jelena Marohnić
dr. sc. Mirjana Matijević Sokol
dr. sc. Hrvoje Petrić
dr. sc. Drago Roksandić
Marie Scatena, MA
akademik Arnold Suppan
Marina Šegvić, prof.
dr. sc. Božena Vranješ Šoljan

Lektura i korektura

Gabrijela Detelj
Marta Fiolić
Ana Jelić
Nikolina Kos
Marko Pojatina
Tihomir Varjačić

Dizajn i priprema za tisak

DZN studio

Prijevodi s engleskog jezika

Tomislav Brandolica
Tina Miholjančan, prof.
Marija Marčetić
Ivan Markota
Krešimir Matešić
Judita Mustapić
Kristina Videković

Prijevodi s njemačkog jezika

Mirela Landsman Vinković
Filip Šimetin Šegvić
Azra Plićanić Mesić

Prijevodi s francuskog jezika

Jasna Čirić, prof.
Marta Fiolić
Marija Galić
Tea Šimičić

Prijevodi s talijanskog jezika

Tihana Filipčić
Loretta Lanča

Izdavač

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb

Tisak

Mediaprint – Tiskara Hrastić

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim
radovima izražavaju isključivo
stavove autora i ne predstavljaju
nužno stavove i mišljenja
uredništva i izdavača

Izdavanje ovog časopisa financijski su omogućili:

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za povijest
Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu,
Studentski zbor
Sveučilišta u Zagrebu

Privatne donacije:

Vesna Miović, I. P., M. Č.

Redakcija časopisa Pro tempore
svim se donatorima iskreno
zahvaljuje na financijskoj podršci!

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva:

Klub studenata povijesti – ISHA
Zagreb
(za: Redakcija Pro tempore),
Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu,
Ivana Lučića 3,
10000 Zagreb

E-mail:

pt.redakcija@gmail.com
tomislav.brandolica@gmail.com